

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชา การผลิตสัตว์เคี้ยวเอื้อง (121113 Ruminants Production) สำหรับนิสิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหารสัตว์ ภาควิชา วิทยาศาสตร์การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร เนื้อหา ในเอกสารฉบับนี้ประกอบด้วย การจัดการด้านอาหาร ความต้องการโภชนาของสัตว์เคี้ยวเอื้อง สรีระวิทยา ระบบทางเดินอาหาร ระบบสืบพันธุ์ การผลิตและการจัดการสัตว์เคี้ยวเอื้อง เช่น โคนม โคนเนื้อ-กระบือ และ แพะ-แกะ เป็นต้น ผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยสำหรับนิสิตที่ ลงทะเบียนเรียนวิชาการผลิตสัตว์เคี้ยวเอื้อง จะทำให้เพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการผลิตสัตว์ เคี้ยวเอื้อง นอกจากนี้ยังสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ หากเนื้อหา มีความ ผิดพลาดประการใดผู้เรียบเรียงก็น้อมรับ และขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้ ซึ่งผู้เรียบเรียงจะมีการแก้ไขปรับปรุงใหม่ เรื่อยๆ เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในอนาคต

ภัทรภร ทศพงษ์

สิงหาคม 2556